

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Ława na lata 2022 - 2024

Ława, 2021

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza środowiska lokalnego	5
1.1. Sytuacja demograficzna	5
1.2. Sytuacja społeczna	7
II. Cele i planowane efekty realizacji Programu	15
III. Planowane działania na lata 2022 - 2024	15
IV. Adresaci.....	17
V. Realizatorzy i partnerzy Programu	17
VI. Źródła finansowania.....	18
VII. Monitoring i ewaluacja Programu	18
Podsumowanie.....	19
Wykaz ważniejszych skrótów	19

Wprowadzenie

Rodzina jest głównym elementem struktury społecznej. To tutaj na świat przychodzą dzieci, których potrzeby należy prawidłowo zabezpieczać. Rodzina „stanowi naturalne i niepowtarzalne środowisko, w którym człowiek rodzi się, rozwija i dorasta. Sytuacja rodzinna, nacechowana emocjonalnością i intymnością, jest istotnym czynnikiem wpływającym na przebieg i jakość procesu wychowania i socjalizacji”¹.

W myśl ustawy o pomocy społecznej rodzina to „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące” .

Rodzina jako środowisko socjalizujące, oddziałuje na jednostkę najwcześniej, mając przy tym decydujący wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka. W związku z tym wszelki rodzaj zaburzeń, dewiacji czy odchyłeń w zakresie jej funkcjonowania ma swe skutki w zachowaniu dzieci oraz w przejawianych przez nich postawach. Wystąpienie jakiegokolwiek trudności czy problemu stanowi potencjalne ogniwo zagrożenia nieprzystosowaniem społecznym. Dodatkowe wystąpienie innych problemów społecznych takich jak: ubóstwo, alkoholizm, przestępczość, zwiększa prawdopodobieństwo nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach.²

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Dlatego też instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań w oparciu o sprecyzowany plan działania, już na etapie, kiedy pojawiają się pierwsze problemy. Ważnym jest fakt, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej, ponieważ to właśnie w rodzinie dorastają kolejne pokolenia, które w przyszłości będą tworzyły społeczeństwo i wpływały na tempo jego rozwoju.

Wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków jest podstawą do rozwiązania problemów społecznych. Wsparcie rodziny powinno być kompleksowe i mieć charakter przede wszystkim

---

¹ A. Błasiak , E. Dybowska, Wybrane zagadnienia pedagogiki rodziny, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010, s. 7.

² L. Pytka, T. Zacharuk, *Wielowymiarowa geneza zaburzeń przystosowania społecznego*, [w:] *Pedagogika społeczna*, (red.) T. Pilch, I. Lepalczyk, Warszawa 1995, s. 396-400.

profilaktyczny. Działania winny być połączone z aktywnym zaangażowaniem rodziny oraz prowadzone za jej zgodą.

Wszelkie czynności władz państwowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych w zakresie udzielania pomocy rodzinie, określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U.2020.821 z późn. zm.), która nakłada na gminy obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Iława na lata 2022 - 2024 stanowi realizację wytycznych wymienionej wyżej ustawy i jest spójny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Iława na lata 2016-2025*. Stanowi kontynuację „*Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Iława na lata 2019 - 2021*”.

Miejscem realizacji Programu jest obszar Gminy Miejskiej Iława. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, a okres jego realizacji to lata 2022 – 2024.

I. Diagnoza środowiska lokalnego

1.1. Sytuacja demograficzna

W Gminie Miejskiej Iława w 2021 roku zamieszkiwały 31.804 osoby (stan na dzień 30 września 2021 r.), w tym 16.834 kobiety, które stanowiły 52,9% ogółu mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć powolny spadek liczby mieszkańców Gminy Miejskiej Iława.

Tabela nr 1. Stan ludności Gminy Miejskiej Iława

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)
Liczba mieszkańców ogółem w tym:	32.371	32.067	31.804
Kobiety	17.096	16.971	16.834
Mężczyźni	15.275	15.096	14.970

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Iławy (ewidencja ludności), opracowanie własne

Na terenie Gminy Miejskiej Iława przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 58% ogółu mieszkańców, z czego 27,9% stanowią kobiety, a 30,1% mężczyźni. Drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku poprodukcyjnym – 24,3% wszystkich mieszkańców, natomiast najmniejszą grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym – 17,7% (stan na dzień 30 września 2021 r.). Na przestrzeni lat 2019 – 2021 można zaobserwować spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Wzrasta natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Dynamikę na tym polu pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2. Stan ludności w Gminie Miejskiej Iława w latach 2019 - 2021 z podziałem na wiek

Wiek	Rok					
	2019		2020		2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
przedprodukcyjny	5.794	17,9	5.739	17,9	5.632	17,7
	K. – 2.807	8,7	K. – 2.790	8,7	K. – 2.720	8,5
	M. – 2.987	9,2	M. – 2.949	9,2	M. – 2.912	9,2

produkcyjny	19.328	59,7	18.863	58,8	18.430	58,0
	K. – 9.309	28,7	K. – 9.076	28,3	K. – 8.856	27,9
	M. – 10.019	31,0	M. – 9.787	30,5	M. – 9.574	30,1
poprodukcyjny	7.249	22,4	7.465	23,3	7.742	24,3
	K. - 4.980	15,4	K. – 5.105	15,9	K. – 5.258	16,5
	M. – 2.269	7,0	M. – 2.360	7,4	M. – 2.484	7,8
Ogółem	32.371	100	32.067	100	31.804	100

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Iławy (ewidencja ludności), opracowanie własne

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Iławie na dzień 30 września 2021 roku zarejestrowanych było 464 bezrobotnych mieszkańców Iławy, wśród których 286 osób to kobiety. Tabela poniżej przedstawia liczbę bezrobotnych mieszkańców Iławy według płci. Analizując dane zawarte w tabeli można zauważyć, że w roku 2021 nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych w porównaniu z rokiem 2020, natomiast utrzymał się mniej więcej na tym samym poziomie jak w roku 2019.

Tabela nr 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Miejskiej Iława według płci

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych		
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)
Liczba osób bezrobotnych ogółem w tym:	466	573	464
Kobiety	271	346	286
Mężczyźni	195	227	178

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie, opracowanie własne

Na dzień 30 września 2021 roku osoby w wieku 25 - 34 lata stanowiły najwyższy odsetek wśród osób bezrobotnych, podobnie było w latach poprzednich. Dane te pokazuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba osób bezrobotnych według wieku

Wiek bezrobotnych	Liczba osób		
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)
od 18 do 24 lat	76	81	69
od 25 do 34 lat	139	142	138
od 35 do 44 lat	92	140	109
od 45 do 54 lat	75	98	66
od 55 do 59 lat	55	75	49
60 lat i więcej	29	37	33

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie, opracowanie własne

1.2. Sytuacja społeczna

Iława jako miasto powiatowe jest lokalnym centrum edukacji, kultury oraz sportu. Zlokalizowane jest tutaj zarówno szkolnictwo ponadgimnazjalne, gimnazjalne, podstawowe oraz filia Wyższej Szkoły im. Pawła Włodkowica w Płocku. Funkcjonują również przedszkola o charakterze publicznym i niepublicznym. Miasto posiada system pomocy społecznej, w tym instytucje, placówki, organizacje oraz realizuje programy działające na rzecz osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami.

Głównym priorytetem umożliwiającym określenie zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych dotycząca rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie. W związku z powyższym opracowano Kartę Diagnostyczną umieszczoną w tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Karta Diagnostyczna Programu Wspierania Rodziny

Spis informacji	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 (do dn. 30.09.2021 r.)
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	2.129	2.014	1.789
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	2.727	2.346	2.049
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	271	261	228

Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w tym dodatku energetycznego	235	212	207
Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	579	125	71
Liczba rodzin, w których udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne)	99	91	53
Liczba dzieci/młodzieży zamieszkujących w Iławie w wieku od 0 – 18 lat	5.794	5.739	5.632

Źródło: Dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, Urzędu Miasta Iławy (ewidencja ludności)

W Iławie na dzień 30 września 2021 r. w wieku od 0 do 18 lat zamieszkiwało 5.632 osób, co stanowi 17,7 % ogółu mieszkańców.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 1.01.2012 r. gmina ponosi częściową odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w pieczy zastępczej, której wysokość uzależniona jest od długości umieszczenia w pieczy. Koszty te obrazuje tabela poniżej.

Tabela nr 6. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019 - 2021

Rok	Kwota odpłatności
2019	314 481,07
2020	392 507,18
2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	392 507,04
Ogółem	1 099 495,29 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

System pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Iława w 2021 roku (do dn. 30.09.2021 r.) objął swoim wsparciem 1.789 rodzin (włącznie z pracą socjalną), liczących 3.306 osób. Stanowiło to 5,6% ogółu mieszkańców miasta. Liczbę rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej z wyłączeniem pracy socjalnej oraz odsetek mieszkańców korzystających z tych świadczeń obrazuje tabela nr 7.

Tabela nr 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019 - 2021

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
2019	2.129	4.971	32.371	6,6%
2020	2.014	4.690	32.067	6,3%
2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	1.789	3.306	31.804	5,6%

Źródło: Dane MOPS w Iławie, opracowanie własne

Mieszkańcy Iławy mogą skorzystać również z poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie – psycholog, radca prawny;
- Ośrodek Psychoedukacji Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie – psycholog, pedagog terapeuta, terapeuta uzależnień, pedagog – terapeuta ds. przemocy, radca prawny, pedagog;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie – psycholog, pedagog;
- Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Iławie – psycholog, pedagog, logopeda, doradca zawodowy,
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola) – psycholog, pedagog, logopeda, oligofrenopedagog, neurologopeda, pedagog specjalny, nauczyciel terapeuta.

Najczęstsze przyczyny przyznawania wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2019 - 2021

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	542	1.126	535	1.104	465	913

Sieroctwo	4	10	4	7	2	2
Bezdomność	63	70	68	72	61	63
Potrzeba ochrony macierzyństwa	154	654	132	568	114	470
w tym: - wielodzietność	74	390	71	369	53	282
Bezrobocie	288	667	265	558	238	478
Niepełnosprawność	496	846	405	682	363	617
Długotrwała lub ciężka choroba	793	1.337	713	1.172	665	1.034
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	282	967	237	821	219	751
- rodziny niepełne	202	585	174	513	148	433
- rodziny wielodzietne	60	332	52	293	44	232
Przemoc w rodzinie	10	34	9	46	18	50
Uzależnienie od alkoholu	67	94	63	93	64	83
Narkomania	7	7	4	7	6	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	18	27	33	46	18	22
Zdarzenie losowe	2	3	1	1	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	1	1	1	1	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	6	11	0	0

Źródło: Dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie

Jak wynika z powyższych danych najczęstszymi powodami przyznawania pomocy w różnej formie były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, i bezrobocie.

W znacznej grupie klientów pomocy społecznej przyczyną kryzysu była potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych) oraz problem uzależnienia od alkoholu i bardzo często związana z nim przemoc w rodzinie. Pomimo, że problemy te dotyczą niewielki odsetek rodzin, to traktowane są przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczą bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju dzieci.

Przemoc jest jedną z dysfunkcji rodziny. Stosowanie przemocy przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Jego skutkiem mogą być nie tylko bezpośrednie szkody w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego, ale także długotrwałe negatywne konsekwencje dla prawidłowego rozwoju dzieci.

W związku z tym zmiany do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyły na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Osoby wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie to specjaliści z różnych grup zawodowych i środowisk współpracujących ze sobą w celu zapewnienia skutecznego reagowania na problem przemocy w rodzinie. Taki Zespół został powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta Iławy. Obecnie funkcjonuje on w Ośrodku Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie.

Poniższa tabela obrazuje zjawisko przemocy w rodzinie na terenie miasta Iława na przestrzeni lat 2019 - 2021.

Tabela nr 10. Zjawisko przemocy w rodzinie w latach 2019 - 2021

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021 <small>(stan na dn. 30.09.2021 r.)</small>
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	68	55	45
Liczba posiedzeń ZI	39	38	36
Liczba powołanych grup roboczych	68	54	45
Liczba odbytych posiedzeń przez grupy robocze	68	54	79

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Od 1 września 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie realizuje program pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. Pomoc ta przysługuje w formie: stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, alkoholizm lub narkomania, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa, brak umiejętności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych, gdy rodzina jest niepełna. Natomiast zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, a przyznanie tego świadczenia nie jest uzależnione od posiadanego dochodu. Na przełomie ostatnich trzech lat Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie nie wypłacił zasiłku szkolnego, natomiast co roku przyznawał i wypłacał stypendia szkolne, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 11. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Okres realizacji	Stypendia szkolne		
	liczba rodzin z przyznanym stypendium	liczba wypłaconych stypendiów	wartość wypłaconych świadczeń w zł
I – VIII 2019	99	139	186.630,00
IX – XII 2019	94	152	88.197,00
I – VIII 2020	91	130	115.957,00
IX – XII 2020	56	95	53.638,53
I – VIII 2021	53	91	7.6228,86
IX-XII 2021	62	115	67.692,00

Źródło: Dane sprawozdawcze MOPS w Iławie

Od dnia 16 czerwca 2014 roku Gmina Miejska Iława realizuje program rządowy dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny. Zadanie to zostało przekazane do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Iławie.

Tabela nr 12. Rządowa Karta Dużej Rodziny

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2020	2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)
Liczba wydanych Kart	1.774	631	486
Liczba rodzin, którym wydano Kartę	60	35	37
Liczba rodziców/opiekunów, którym wydano Kartę	519	90	34
Liczba dzieci, którym wydano Kartę	212	150	148

Źródło: Dane MOPS w Iławie, opracowanie własne

Z informacji posiadanych przez MOPS wynika, że zainteresowanie tą formą wsparcia dla rodzin wielodzietnych wśród mieszkańców Iławy jest duże. Mieszkańcy są również zainteresowani Iławską Kartą Dużej Rodziny.

Dodatkową formą wsparcia proponowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jest objęcie ich pomocą Asystenta Rodziny.

Tabela nr 13. Liczba zatrudnionych Asystentów Rodziny w latach 2019 - 2021

Rok	Zatrudnienie asystentów rodziny	
	w ramach realizowanych projektów	ze środków własnych gminy
2019	4	0
2020	0	4
2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	0	4

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

Liczbę rodzin, które uzyskały wsparcie asystenta rodziny w latach 2019 - 2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny w latach 2019 - 2021

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny (ogółem)	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2019	80	332	201
2020	66	265	161
2021 (stan na dn. 30.09.2021 r.)	49	214	117

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Iławie

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki, umieszcza się dzieci zamieszkujące teren Gminy Miejskiej Iława w pieczy zastępczej, a gmina współfinansuje ich pobyt.

W 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 89 dzieci, w tym:

- 81 dzieci w rodzinach zastępczych i w rodzinnych domach dziecka,
- 8 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Natomiast w samym 2019 roku w pieczy zastępczej umieszczono 9 dzieci mieszkańców naszego miasta.

W 2020 r. w pieczy zastępczej przebywało 60 dzieci, w tym:

- 52 dzieci w rodzinach zastępczych,
- 8 dzieci w domach dziecka i innych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Natomiast umieszczonych zostało 10 dzieci z terenu miasta Iławy.

W 2021 r. (stan na dzień 30.09.2021 r.) w pieczy zastępczej przebywało 79 dzieci, w tym:

- 72 dzieci w rodzinach zastępczych,
- 7 dzieci w domach dziecka i innych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Natomiast umieszczonych zostało 13 dzieci z terenu miasta Iławy. Dane te przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 15. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2019 - 2021

Lata	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Koszty ponoszone przez Gminę Miejską Iława
2019	9	89	314.481,07 zł
2020	10	60	392.507,18 zł
2021	13	79	392.507,04 zł

Źródło: Opracowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie, opracowanie własne

II. Cele i planowane efekty realizacji Programu

Cel główny Programu:

Rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodzin zamieszkujących teren Gminy Miejskiej Hawa

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodziny i dzieci.
3. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin i dzieci.

Planowane efekty realizacji Programu:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczymi i wychowawczymi.
2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.

III. Planowane działania na lata 2022 - 2024

Cele Programu będą realizowane poprzez następujące działania:

Lp.	Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań	Jednostka realizująca
1.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w tych rodzinach (szt.) Liczba dzieci w tych rodzinach (szt.) Liczba asystentów rodziny (szt.)	MOPS
2.	Praca z rodziną biologiczną dzieci czasowo umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba rodzin wspieranych (szt.)	MOPS
3.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (szt.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka (szt.) Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej (szt.)	PCPR MOPS
4.	Spotkania mające na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację – grupy wsparcia, grupy samopomocowe	Liczba spotkań (szt.) Liczba grup wsparcia (szt.)	MOPS OPPUiPR placówki oświatowe

5.	Promowanie rodzinnej integracji	Liczba imprez/spotkań integracyjnych (szt.)	ICK ICSTiR MOPS MBP organizacje pozarządowe placówki oświatowe
6.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i konsultacji	Liczba udzielonych porad (szt.) Liczba udzielonych konsultacji (szt.)	MOPS OPPUiPR placówki oświatowe PCRE PCPR
7.	Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	Liczb rodzin korzystających z usług (szt.)	MOPS
8.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	MOPS organizacje pozarządowe
9.	Realizacja programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny	Liczba realizowanych programów (szt.) Liczba rodzin objętych programami (szt.) Liczba dzieci objętych programami (szt.)	OPPUiPR KPP MKRPA placówki oświatowe
10.	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	Liczba projektów (szt.) Liczba rodzin objętych wsparciem (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
11.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego	Liczba placówek (szt.) Liczba uczestników (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
12.	Rozwijanie innowacyjnych form pracy z rodziną (mediacje, terapia, dialog motywujący)	Liczba rodzin objętych wsparciem (szt.) Liczba udzielanego wsparcia z podziałem na jego rodzaj (szt.)	MOPS OPPUiPR organizacje pozarządowe
13.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	Liczba przeszkolonych specjalistów (szt.) Liczba szkoleń/kursów/warsztatów (szt.)	MOPS OPPUiPR
14.	Praca na rzecz rodziny w zespołach/grupach interdyscyplinarnych	Liczba spotkań zespołów/grup (szt.) Liczba instytucji zaangażowanych w pracę grup/zespołów (szt.)	ZI

IV. Adresaci

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Iława, zwłaszcza doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych i z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takich, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami będą także rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość), rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, małoletnie matki.

V. Realizatorzy i partnerzy Programu

Koordinatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie, który realizuje zadania wynikające z Programu przy współpracy wymienionych poniżej jednostek i organizacji:

- Urzędu Miasta Iławy,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iławie,
- Ośrodka Psychoedukacji Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie,
- Placówek oświatowych (publiczne i niepubliczne),
- Miejskiego Zespołu Obsługi Szkół i Przedszkoli,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Iławie,
- Iławskiego Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji,
- Iławskiego Centrum Kultury,
- Iławskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie,
- Komendy Powiatowej Policji w Iławie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Iławie,
- Placówek służby zdrowia,
- Psychologów i pedagogów szkolnych,
- organizacji pozarządowych,

- Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, w tym Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

VI. Źródła finansowania

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Iławy,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych i zleconych gminie,
- dotacji w ramach programów rządowych w zakresie wspierania rodziny,
- dotacji z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Celem monitoringu Programu będzie badanie stopnia realizacji założonych celów. Obszarem objętym monitoringiem będą przyjęte w ramach Programu działania. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu na podstawie informacji i danych uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji, co pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty.

Ocenie podlegać będzie:

1. Badanie wskaźników realizacji Programu.
2. Stopień realizacji założonych celów szczegółowych.
3. Skuteczność działań podejmowanych w ramach Programu.
4. Porównanie zgodności osiągniętych rezultatów z przyjętymi celami.

Monitoring oraz ewaluacja Programu zostaną przeprowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą przedkładane Radzie Miejskiej w Iławie do 31 marca każdego roku za rok poprzedni. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu jego realizacji.

Podsumowanie

Praca na rzecz rodzin wymaga różnorodnych form wsparcia, po to aby objąć rodzinę kompleksowym wsparciem i dać możliwość wyboru takiej pomocy jakiej w danym momencie wymaga.

Wszystkie działania, w ramach Programu, mają na celu zapobiegać sytuacjom kryzysowym, a także rozwiązywać problemy i pomagać w osiągnięciu odpowiedniej jakości życia rodzinom, a rodziców wspierać w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi oraz tworzenie coraz lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Wykaz ważniejszych skrótów

OPPUiPR – Ośrodek Psychoedukacji Profilaktyki i Pomocy Rodzinie w Iławie

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie

ICK – Iławskie Centrum Kultury

ICSTiR – Iławskie Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Iławie

NK – Niebieska Karta

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Iławie

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Iławie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Iławie

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iławie

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Iławie

PCRE – Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

Opracowanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie